

Vijf waterbedrijven op naar Barometer Duurzaam Terreinbeheer Goud

Op 14 september 2005 zijn de eerste certificaten Barometer Duurzaam Terreinbeheer uitgereikt aan drie gemeenten, een beheerder van natuurterreinen en een waterbedrijf. Daarnaast ondertekenden vijf waterbedrijven tijdens deze bijeenkomst een intentieverklaring, waarin staat dat ze op korte termijn het gouden niveau van de Barometer Duurzaam Terreinbeheer – dus Milieukeur – proberen te behalen. Om de vijf waterbedrijven te ondersteunen bij het certificeren organiseerde SMK op 12 januari 2006 samen met Brabant Water een informatiebijeenkomst. Brabant Water heeft al goud behaald. SMK gaf een toelichting op de criteria en Brabant Water vertelde over hun ervaringen met certificering voor de Barometer Duurzaam Terreinbeheer.

Uitleg SMK

De volgende waterbedrijven tekenden de intentieverklaring: N.V. Waterleidingmaatschappij Drenthe, N.V. Duinwaterbedrijf Zuid-Holland, N.V. PWN Waterleidingbedrijf Noord-Holland, N.V. Hydron Midden-Nederland en N.V. Hydron Flevoland. Alle waterbedrijven waren vertegenwoordigd op de twaalfde januari. De bedoeling van de bijeenkomst was om koudwatervrees weg te nemen en er voor te zorgen dat de waterbedrijven verder gaan met het certificatieproces. SMK gaf een toelichting op de criteria. Daarbij werd uitgelegd dat de Barometer Duurzaam Terreinbeheer meer inhoudt dan ISO-9000 en ISO-14001. Verder was er aandacht voor het inzetten van de Barometer als communicatiemiddel. Tot slot werd toegelicht dat de Barometer kansen biedt om zaken intern beter te registreren en op elkaar af te stemmen. De Barometer kan een efficiency-slag tweeweg brengen.

Ervaringen Brabant Water

Brabant Water bevestigde dat zij het op betrekkelijk makkelijke wijze voor elkaar hebben gekregen om zich te certificeren. Het vergt voor de meeste waterbedrijven alleen extra inspanningen op het gebied van registratie. Ook moeten een aantal criteria worden doorvertaald naar aannemers. Bedrijven die bijvoorbeeld baggerwerkzaamheden of maaiwerkzaamheden uitvoeren moeten daarbij aan een aantal criteria voldoen. Groenafval moet bijvoorbeeld zorgvuldig worden afgevoerd. Brabant Water stelde ten slotte dat je als waterbedrijf in het kader van ISO-9000 en ISO-14001 al bepaalde milieuzaken moet scannen, bijvoorbeeld het gebruik van bestrijdingsmiddelen. Die gegevens kunnen ook worden gebruikt ten behoeve van de Barometer Duurzaam Terreinbeheer.

Duinwaterbedrijf Zuid-Holland aan het woord

Bart van Engeldorp, ecologisch medewerker bij de afdeling Duinstrategie van het Natuurbedrijf van Duinwaterbedrijf Zuid-Holland: "Op dit moment zijn we bij Duinwaterbedrijf Zuid-Holland aan het inventariseren aan welke criteria van de Barometer we al voldoen en wat er nog moet gebeuren. We hopen ons binnen 1½ à 2 maanden te kunnen certificeren. Een aantal criteria passen als vanzelfsprekend bij onze bedrijfsvoering. We gebruiken geen meststoffen en chemische bestrijdingsmiddelen op onze terreinen. De enige investering die we moeten doen is meer zaken registreren. We willen ons enerzijds certificeren omdat we al heel ver zijn met het natuurlijke beheer van onze terreinen. Onze filosofie is de natuur zoveel mogelijk de ruimte geven. Anderzijds omdat het voor een producent van goed en natuurlijk drinkwater een logische stap is. We hebben een voorbeeldfunctie. Met Milieukeur proberen we een signaal af te geven naar gemeenten: wij beheren onze terreinen volgens het gouden niveau van de Barometer Duurzaam Terreinbeheer."

PWN Waterleidingbedrijf Noord-Holland aan het woord

Erik Oudenampsen van PWN Waterleidingbedrijf Noord-Holland: "We hebben een projectgroep gevormd die zich gaat richten op de Barometer Duurzaam Terreinbeheer. Deze brengt nu in kaart welke consequenties de Barometer heeft voor het natuurbeheer en het beheer van bedrijfsterreinen. Als we alle consequenties in beeld hebben verwacht ik dat de directie haar fiat zal geven voor certificering. We zullen onze werkwijzen en manier van documenteren aanpassen op basis van de criteria. De planning is om vlak voor of na de zomer de certificatie-instelling uit te nodigen voor de audit en om in het najaar Milieukeur te behalen. Wij willen Milieukeur halen omdat we het een concreter product vinden dan ISO-certificatie. Certificatie met Milieukeur stelt ons in staat om anderen aan te spreken op de manier waarop ze terreinen beheren."

Tot slot

Herman Docters van Leeuwen van SMK is tevreden over de informatiebijeenkomst: "Ik heb het idee dat we de waterbedrijven op weg hebben geholpen. En dat men nu beter weet welke zaken men moet voorbereiden, voordat men de certificatie-instelling uitnodigt."

Goud logische keuze voor de Gemeente Wageningen

Voor ons was het een logische keuze om te gaan voor Milieukeur, dat is het gouden niveau van de Barometer Duurzaam Terreinbeheer, aldus Johan Saleming, senior beleidsmedewerker Beheer Openbare Ruimte en projectleider voor de Barometer: "Wageningen richt zich al 20 à 25 jaar op het ontzien van het milieu bij het beheer van de openbare ruimte. Daarom hebben we deelgenomen in een pilot van SMK met betrekking tot de Barometer Duurzaam Terreinbeheer. Toen bleek dat we gelijk Milieukeur konden aanvragen, omdat ons beheer al aan alle criteria voldeed."

Warm watermethode op verhardingen

"Twintig jaar geleden hebben we niet alleen uit zorg voor het milieu, maar ook uit zorg voor de gezondheid van onze medewerkers gekozen voor chemievrij beheer van onze verhardingen. Alleen in de goten gebruikten we toen nog chemische bestrijdingsmiddelen. Verder maakten we gebruik van de borstelmethode. Daar zijn we vanaf gestapt, omdat deze methode veel schade veroorzaakte aan de verhardingen en ook voor zeer veel stof zorgde. Vervolgens zijn we overgegaan op de stoommethode, maar daar viel het resultaat van tegen. Zo zijn we uitgekomen op de methode die we nu gebruiken, namelijk de warm watermethode. Sensoren in de machine sporen het onkruid op en het onkruid wordt vervolgens bespoten met warm water. De sensoren leveren waterbesparing en dus kostenbesparing op."

Uitmaaien in groenvoorzieningen

"Tussen 1998 en 2002 hebben we het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen in onze groenvoorzieningen afgebouwd. Sinds 2002 gebruiken we helemaal geen chemische bestrijdingsmiddelen meer. In plaats daarvan wordt de groenvoorziening – waar mogelijk – met behulp van bosmaaiers uitgemaaid en wordt de vegetatie verwijderd. Als uitmaaien niet mogelijk is, vormen we de plantvakken om naar een natuurlijkere inrichting. We planten dan kruidenvegetatie en solitaire, insectvriendelijke heesters."

Felicitaties van de universiteit

"We hebben zowel op onze site als in de media enige aandacht besteed aan de bekroning op ons werk in de vorm van goud. Helaas reageren burgers meestal alleen als men het ergens niet mee eens is. Dus op het behalen van het gouden niveau op de Barometer Duurzaam Terreinbeheer hebben we weinig reacties ontvangen. Wel waren er meteen de felicitaties van de Universiteit Wageningen."

Hondenpoep, zwerfafval en groeninkoop

"Behalve op het gebied van onkruidbestrijding doen we ook op de andere aandachtspunten van de Barometer hard ons best. We hebben een hondenwerkgroep opgericht waarin hondenbezitters en gemeenteambtenaren zitten. We zoeken gezamenlijk naar oplossingen om de overlast van hondenpoep zoveel mogelijk te beperken. Verder verspreiden we huis-aan-huis een hondenkrant, waarin onder andere duidelijk staat vermeld waar hondenuitlaatstroken en afvalbakken voor hondenpoep zijn. Zwerfafval pakken we ook gezamenlijk aan. Een werkgroep met daarin bewonersgroeperingen, wijkcomités, winkeliersverenigingen, beleidsmedewerkers, beheerders en handhavers kijkt wat we nu doen en hoe we dat kunnen verbeteren. Het feit dat de gemeente Wageningen Milieukeur heeft, betekent ook dat er eisen worden gesteld aan het groen. Dat moet worden geteeld volgens Milieukeurcriteria. Op ons initiatief heeft onze leverancier Bomenland Schiphorst nu ook Milieukeur aangevraagd. Kortom: Op alle fronten blijft ons motto dat we gezamenlijk naar een schonere stad willen."

'Warm watermachine met sensoren'

Goud voor wijk Eva-Lanxmeer in Culemborg

Op 14 september 2005 behaalde de wijk Eva-Lanxmeer in Culemborg het gouden niveau van de Barometer Duurzaam Terreinbeheer. Rob Vleeming, freelance in dienst van de bewoners van de wijk, geeft een reactie: "Eva-Lanxmeer is een unieke wijk in Nederland. De wijk is vanuit particulier initiatief (stichting EVA, Educatie Voorlichting Advies) opgezet. Vergroting van betrokkenheid met elkaar en met de omgeving zijn belangrijke uitgangspunten. Om verantwoordelijkheidsgevoel te stimuleren is het noodzakelijk deze verantwoordelijkheid ook te krijgen. Bewonersparticipatie bij de opzet van de wijk, de inrichting en het beheer van de openbare ruimte is dan ook zeer belangrijk. Ik ben ingehuurd om de participatie te begeleiden en te stimuleren. CLM, Centrum voor Landbouw en Milieu, is gevestigd in Eva-Lanxmeer. CLM wees ons op het feit dat we het beheer konden gaan uitvoeren volgens de Barometer Duurzaam Terreinbeheer. Toen we de criteria bekeken bleken we ons beheer zodanig te hebben ingericht dat we meteen in aanmerking kwamen voor goud."

Beheer wijk gedeeltelijk door bewoners

"De bewoners van Eva-Lanxmeer bepalen in samenspraak met de gemeente hoe de wijk wordt beheerd en wie wat doet. Uniek in Nederland is dat de bewoners een deel van het beheer voor hun eigen rekening nemen. Ze krijgen daar ook budget voor. Er wordt regelmatig met groepen aan de wijk gewerkt. Werkzaamheden bestaan bijvoorbeeld uit maaien, hooien, wieden, onderhoud van de bomen en opruimen van zwerfafval. Vaak blijkt ecologisch beheer voor gemeenten niet mogelijk omdat het zo arbeidsintensief is. Als een gedeelte van het beheer bij de bewoners ligt, is het wel mogelijk."

Zwerfafval, hondenpoep en inkoop plantmateriaal

"Omdat de bewoners in de wijk allemaal erg betrokken zijn bij het wel en wee van de wijk, ligt er weinig zwerfafval op straat. Wel is de nieuwbouw een bron van zwerfafval. Om dat aan te pakken organiseren we van tijd tot tijd schoonmaakmiddagen. Ook wat betreft hondenpoep is er veel sociale

'Snoeicursus voor de bewoners van de wijk Eva-Lanxmeer in Culemborg'

controle in de wijk. De mensen spreken hondenbezitters uit de wijk en van buiten de wijk aan op het opruimen van hondenpoep. De wadi's in de wijk zijn aangewezen als uitlaastroken. Wadi's zijn droge greppels waarin het regenwater zich kan verzamelen en kan infiltreren in de bodem. Wadi's zijn er om te voorkomen dat het riool vol raakt. Voor de inkoop van ons plantmateriaal kiezen we voornamelijk voor gebiedseigen planten. De wens van milieuvriendelijkheid vertaalt zich al snel in EKO- of Milieukeurbomen."

Stuurgroep Implementatie Duurzaam Terreinbeheer samengesteld tijdens workshop

Onkruidbeheer van verharde terreinen in Nederland moet en kan duurzamer. Om dit proces actief te begeleiden wordt de Stuurgroep Implementatie Duurzaam Terreinbeheer opgericht. De stuurgroep wordt gepromoot door de Unie van Waterschappen, de VEWIN en de Barometer Duurzaam Terreinbeheer van SMK. Op dinsdag 14 maart 2006 vond de interactieve workshop: 'Duurzaam Terreinbeheer: nu aan de slag!' plaats. Tijdens deze bijeenkomst wordt de Stuurgroep Implementatie Duurzaam Terreinbeheer samengesteld. Beoogde leden van de stuurgroep zijn vertegenwoordigers van de nationale overheid (VROM, V&W en LNV), rivierwaterbedrijven en waterkwaliteitsbeheerders (Provincies en Waterschappen). De bedoeling is om naast een aantal adviseurs vanuit het bedrijfsleven dat werkt aan onkruidbestrijding ook SMK, als beheerder van de criteria, te betrekken bij de stuurgroep. Job Verheijden, directeur bij Evides Waterbedrijf en directeur van RIWA- Maas/Meuse is de beoogde voorzitter van de stuurgroep.

Beleidsimplementatie

Belangrijke doelstelling van de stuurgroep is om te komen tot implementatie van de criteria van duurzaam terreinbeheer in het beleid van de diverse organisaties.

Chemische bestrijdingsmiddelen

Het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen op verhardingen levert voor waterschappen en drinkwaterbedrijven grote problemen op. De inzet van deze middelen is weliswaar goedkoop en effectief, maar leidt tot vervuiling door de veelal directe afspoeling naar het oppervlaktewater. SMK heeft samen met PRI in de vorm van de Barometer Duurzaam Terreinbeheer een praktisch certificatiesysteem ontwikkeld om duurzaam beheer van groen en verhardingen op een duidelijke manier in beeld te brengen. Terreinbeheerders kunnen het bronzen, zilveren of gouden niveau van de barometer behalen. In september 2005 hebben zes terreinbeheerders zich laten certificeren. Nu is het van belang dat meer terreinbeheerders zich gaan toeleggen op certificering. De Stuurgroep Implementatie Duurzaam Terreinbeheer gaat zich hierop richten.